

Тетяна Гранчак,

д-р наук із соц. комунікацій, заввідділу, ст. наук. співроб.,
Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНІ СТРУКТУРИ ЯК СУБ'ЄКТИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

У статті обґрунтовується функціонування інформаційно-аналітичних структур як суб'єктів національної інформаційної політики, висвітлюються особливості розвитку їхньої діяльності та взаємодії з владою й громадянським суспільством в умовах сучасної України, наголошується на необхідності налагодження між інформаційно-аналітичними структурами корпоративної взаємодії як організаційно-технологічної основи для синергії інтелектуальних капіталів різних інформаційно-аналітичних служб і формування в підсумку потужної інтелектуальної платформи процесу ухвалення управлінських рішень, здійснення внутрішньої та зовнішньої політики і вирішення питань національної безпеки, ефективної комунікації між державою та громадянським суспільством.

Ключові слова: ухвалення рішень, інформаційна політика, інформаційно-аналітичні структури, бібліотечні установи, інформаційне забезпечення.

Поняття національної інформаційної політики досі не визначено на законодавчому рівні. Утім, за аналогією з національною музейною політикою, яка визначається ст. 3 Закону України «Про музеї та музейну справу» як сукупність основних напрямів і засад діяльності держави й суспільства в галузі музейної справи [15], національну інформаційну політику можна визначити як сукупність основних напрямів і засад діяльності держави й суспільства в інформаційній сфері. Інформаційна сфера у цьому випадку розуміється в трактуванні, запропонованому в проекті Концепції інформаційної безпеки, як сукупність інформаційних технологій, ресурсів, продукції і послуг, інформаційної інфраструктури, суб'єктів інформаційної діяльності та системи регулювання суспільних інформаційних відносин [7]. Впливовими учасниками національної інформаційної політики, значення яких в Україні наразі недооцінене як органами державної влади, так і громадськістю, є інформаційно-

аналітичні структури (далі – ІАС), зокрема й інформаційно-аналітичні підрозділи, створені в структурі бібліотечних установ.

Адже процес ухвалення управлінських рішень, у тому числі й стосовно здійснення інформаційної політики, потребує відповідної інформаційної бази, яка давала б змогу сформулювати уявлення суб'єкта політики про проблеми й завдання, які потребують вирішення, фактори, що впливають на проблему, наявну суспільно-політичну практику, історичний досвід, специфічні риси певного соціуму, його політичної свідомості тощо з метою визначення стратегічних шляхів і тактичних засобів реагування.

Ступінь адекватності визначення суб'єктами ухвалення управлінських рішень стратегічних і нагальних суспільних потреб значною мірою залежить від того, наскільки повним сформується їхнє уявлення про процеси, що відбуваються в державі та світі, тобто від ступеня їх перебування в інформаційному контексті суспільно-політичних процесів.

В умовах інформаційного протистояння, яке супроводжується поширенням інформації маніпулятивного характеру, дезінформації та недостовірної інформації, питання формування інформаційної бази прийняття управлінських рішень стає проблемою, від ефективності розв'язання якої може залежати не лише локальний результат протистояння (наприклад, іміджеві здобутки або втрати), а й безпосередньо існування політичної системи та навіть держави.

Таким чином, якісне інформаційне забезпечення процесу прийняття управлінських рішень, формування відповідної інформаційної бази, підготовленої за безпосередньої участі інформаційно-аналітичних структур, є необхідною умовою ефективної управлінської діяльності.

Завдання і напрями участі інформаційно-аналітичних структур у забезпеченні інформаційного супроводу державної політики, технологія підготовки та види аналітичних продуктів, специфіка інформаційно-аналітичної діяльності висвітлювалися в багатьох працях таких вітчизняних науковців, як В. Варенко, В. Горовий, Т. Гранчак, В. Захарова та Л. Філіпова, О. Кобелев, В. Пальчук, Л. Чуприна та ін.² Водночас інформаційно-

---

² *Варенко В. М.* Інформаційно-аналітична діяльність: навч. посіб. – К.: Університет «Україна», 2014. – 417 с.; *Горовий В.* Служба інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (1992–2006): етапи становлення // Архіви України. – 2006. – № 1–6 (259). – С. 71–78; *Гранчак Т.* Бібліотека в інформаційному супроводі управління суспільними процесами: політико-комунікаційний аспект: монографія

аналітичні структури ними не розглядалися як самостійні суб'єкти національної інформаційної політики. Отже, метою статті є обґрунтування та висвітлення особливостей функціонування вітчизняних інформаційно-аналітичних служб як суб'єктів національної інформаційної політики.

У процесі підготовки статті було використано методи зовнішнього та внутрішнього спостереження (робота в структурі відділу політологічного аналізу Служби інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського, далі – НБУВ), статистичний метод (щодо визначення рівня затребуваності окремих видів аналітичних продуктів), метод аналізу документів (щодо збору первинної інформації), системний метод (стосовно визначення місця ІАС у системі ухвалення рішень).

Відзначаючи посилення на сучасному етапі ролі інформаційно-аналітичних структур, координатор Інформаційно-аналітичного центру студентів, аспірантів і викладачів факультету міжнародних відносин Львівського національного університету ім. І. Франка О. Роговик розглядає їх як суб'єкт суспільно-політичних процесів: «У глобалізованому світі аналітичні центри вже давно не є спостерігачами. Вони є суб'єктами процесів. Аналітичні центри не тільки беруть участь у прийнятті важливих рішень та є інструментами інтелектуального забезпечення політики, не тільки виконують важливу місію з просвіти громадян, вони ще є суб'єктами демократичного процесу і є суб'єктами громадського тиску, контролю та ініціативи. Вони є просторами народження ідей, практичних схем та моделей їх втілення на практиці» [21].

На суб'єктності аналітичних центрів у здійсненні політики наголошують О. Новакова й Н. Пашина, які, констатуючи вплив неурядових аналітичних центрів України на громадську думку, формування оцінок

/ НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2014. – 184 с.; *Захарова В. І., Філіпова Л. Я.* Основи інформаційно-аналітичної діяльності: нав. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 336 с.; *Кобелев О. М.* Інформаційна аналітика в структурі бібліотечної діяльності в Україні: монографія / Харк. держ. акад. культури. – Х.: ХДАК, 2012. – 245 с.; *Пальчук В. Е.* Інформаційно-аналітична діяльність бібліотек у забезпеченні владних структур України (90-ті роки ХХ – початок ХХІ ст.): автореф. дис. ... канд. наук із соц. комунікацій: 27.00.03; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2011. – 19 с.; *Чуррина Л.* Оперативна інтернет-інформація в інформаційно-аналітичній діяльності бібліотек України: монографія / наук. ред. В. М. Горовий; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2014. – 208 с.

суспільством дій влади та політичних сил, прямо визначають їх як одного із суб'єктів суспільно-політичного процесу в Україні [9, с. 31–32].

Ще раніше Д. Сміт (J. A. Smith) говорив про інформаційно-аналітичні центри не лише як про учасників політичних процесів, а як про складову політичної еліти: «Аналітичні центри є невід'ємним складником поточного політичного процесу як у межах національних демократичних держав, так й у світовому масштабі. У розвинутих країнах аналітичні центри та політичні експерти розглядаються як повноправні учасники публічної політики, а так звані традиційні think tanks – як складова політичної еліти» [25].

У філософському енциклопедичному словнику поняття «суб'єкт» визначається як особа, організована група осіб, соціальна, етнічна та політична спільнота, суспільство загалом, що здійснюють властиву їм діяльність, спрямовану на практичне перетворення предметної дійсності, теоретичне й духовно-практичне освоєння об'єктивної реальності; носій означених якостей, що уможливають виконання ним суспільно значущих функцій [23, с. 613].

У політології до суб'єктів політики належать джерела цілеспрямованої, предметної політичної діяльності – окремих особистостей і соціуми, а також створені ними політичні інститути, установи, організації, які реалізують свій соціально-політичний інтерес і чия активна практична діяльність спрямована на перетворення політичної та інших сфер життєдіяльності людини як відповідних об'єктів політики [1, 4, 10].

Суб'єкт політики характеризується здатністю впливати на суспільно-політичні процеси, самостійно визначати власні цілі та наявністю волі й засобів для досягнення цих цілей.

У зв'язку з цим доречно проаналізувати цілі, які визначені провідними вітчизняними інформаційно-аналітичними центрами.

Так, Інститут світової політики (ІСП) своєю місією визначає розробку «аналітичних досліджень та здійснення проектної діяльності для просування європейських стандартів та практик в Україні, а також зростання підтримки лідерами громадської думки, офіційними особами ЄС і НАТО європейської та євроатлантичної перспективи України» [16].

Згідно зі Стратегічним планом розвитку ІСП на 2015–2017 рр., серед стратегічних пріоритетів організації зазначено «успішну, сталу реалізацію європейської інтеграції України, посилення впливу на покращення безпекової ситуації в регіоні» [Там само].

Місією Міжнародного інституту демократії є «становлення якісно нового політичного дискурсу, який сприятиме якісним перетворенням у перехідних демократій та, зокрема, просуванні нових висновків, ідей та смислів, які би сприяли радикальному оновленню українського суспільства» [14].

Місією Інституту економічних досліджень та політичних консультацій є вироблення альтернативного погляду на ключові проблеми суспільного та економічного розвитку України, що передбачає вироблення фахової експертної оцінки у сфері економіки й економічної політики, розробку стратегічних та інструментальних складових економічної політики; формування громадської думки шляхом організації публічного діалогу й поширення знань; сприяння розвитку економічних і суспільних наук, стимулювання розвитку дослідницької спільноти в Україні [12].

Метою Центру політико-правових реформ є «сприяння проведенню реформ у політико-правовій сфері задля утвердження в Україні демократії, верховенства права та належного урядування» [19].

Міжнародний центр перспективних досліджень (МЦПД) своєю місією вважає «просування реформ і суспільних перетворень в Україні та пропагування європейських принципів управління. МЦПД прагне досягати сталого впливу завдяки створенню ефективних партнерств, застосуванню міжнародної практики та виробленню інноваційних рішень» [17].

Основними цілями діяльності Інституту трансформації суспільства (ІТС) є «сприяння побудові вільної, незалежної, демократичної, християнської України; вироблення та впровадження механізмів реалізації євроатлантичної моделі розвитку України; формування українсько-російських відносин на принципах мирного співіснування та партнерства; утворення Балто-Чорноморського економічного альянсу; розвиток стратегічних відносин між Україною і країнами Вишеградської групи, у тому числі на рівні міст та регіонів; підтримка соціально-економічних і політичних реформ в Україні; зміцнення системи місцевого самоврядування в Україні; утворення в країні національної буржуазії та потужного середнього класу; формування ринкового світогляду серед широких верств населення і національної еліти України; трансформація системи освіти в Україні та ін.» [5].

Місією Київського міжнародного інституту соціології (КМІС) є надання українському суспільству «високоякісної інформації про те, яким є його політичний, соціальний і соціально-економічний стан і що думають про цей стан різні соціальні групи й категорії населення країни» [6].

Слід зазначити, що не кожна інформаційно-аналітична структура чітко визначає мету своєї діяльності. Водночас додаткова інформація про засади функціонування ІАС, цінності, які ними підтримуються, дає змогу сформулювати уявлення про те, на що саме спрямована діяльність таких служб.

Зокрема, Центр ім. О. Разумкова наголошує на тому, що його експерти «поділяють цінності демократії та верховенства права; захисту прав і свобод людини; відповідальності держави перед суспільством; ефективної державної політики; активної участі громадян у визначенні основних засад і пріоритетів державної політики; демократичного цивільного контролю над військовою сферою; ринкової економіки; дотримання законодавства України і міжнародного права; передбачуваності й надійності України у відносинах з іноземними партнерами» [18]. Отже, з високою долею імовірності можна припустити, що діяльність центру спрямована саме на підтримку вказаних цінностей.

Як бачимо, метою діяльності провідних недержавних інформаційно-аналітичних центрів України є сприяння суспільному розвитку, утвердженню європейських цінностей як цінностей демократії, інформаційний супровід процесу економічного, суспільного та державного реформування. І ця мета визначена самими ІАС.

Що стосується державних інформаційно-аналітичних структур (як самостійних інституцій, так і підрозділів інших установ, зокрема бібліотек), зазвичай вони створюються для забезпечення інформаційного супроводу інших суб'єктів політики – органів державної влади. З огляду на це, діяльність таких ІАС носить допоміжний характер і вибудовується в напрямі, визначеному замовником.

Наприклад, Національний інститут стратегічних досліджень, утворений Указом Президента України № 127 від 4 березня 1992 р., Указом Президента України № 1158/2002 від 16 грудня 2002 р. підпорядковано Президентові України і визначено базовою науково-дослідною установою аналітико-прогнозного супроводження діяльності Президента України. Відповідно, серед основних завдань інституту – науковий супровід здійснення Президентом України, Радою національної безпеки й оборони України повноважень у сфері національної безпеки України [13]. Решта завдань – таких як наукове обґрунтування, аналіз і оцінка проблем та перспектив суспільно-політичного розвитку України; дослідження проблемних питань економічного, демографічного, соціального, гуманітарного, етнополітичного,

воєнно-політичного, зовнішньополітичного, інформаційного, екологічного розвитку України; дослідження й моніторинг регіональних аспектів суспільного розвитку; наукова експертиза проектів законодавчих та інших нормативно-правових актів, державних заходів соціально-політичного спрямування; публікація результатів наукових досліджень, оперативне видання матеріалів з основних напрямів наукової діяльності інституту – обумовлені потребою забезпечення діяльності Президента необхідним інформаційним підґрунтям для ухвалення рішень.

Відповідно до Положення про Службу інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади (СІАЗ) Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського, серед основних завдань СІАЗ – «узагальнення досвіду роботи інформаційно-аналітичних структур у системі наукових бібліотек ефективного використання фондів, активному введенню в обіг наукової та іншої інформації, необхідної для підвищення ефективності діяльності органів державної влади; вдосконалення процесу ефективного використання фондів НБУВ, нових інформаційних ресурсів, створених в Україні та за її межами, у тому числі інформаційних потоків електронної інформації, для аналізу:

- суспільного життя в Україні, діяльності політичних партій і громадських організацій, формування їхніх взаємовідносин з державними структурами;
- ставлення органів державної влади, політичних партій і громадських організацій у країнах СНД та далекого зарубіжжя до суспільного життя в Україні;
- соціально-економічних процесів під час ринкових перетворень в Україні» [11, с. 2].

Така специфіка властива й для зарубіжних державних ІАС. Так, місією Дослідницької служби Конгресу (Congressional Research Service, CRS) Бібліотеки Конгресу є інформаційне обслуговування Конгресу, забезпечення інформаційного супроводу законотворчого процесу шляхом організації досліджень і проведення аналізу законодавчих ініціатив [26].

Завданням Бюро дослідницької та правової інформації (The Research and Legislative Reference Bureau, RLRB) Національної парламентської бібліотеки Японії є інформаційна підтримка в межах функціонування установи діяльності парламенту шляхом надання достовірної інформації та аналітичних матеріалів із широкого кола питань національної політики [27]. При цьому, незважаючи на відносну несамостійність у виборі напрямів діяль-

ності, державні ІАС залишаються самостійними у зроблених висновках – на рівні ухвалення рішень у межах визначених цілей – і завдяки цьому зберігають здатність опосередковано впливати не лише на замовників підготовленого інформаційно-аналітичного продукту, а й на суспільно-політичні процеси. Такий висновок особливо актуальний стосовно саме бібліотечних інформаційно-аналітичних структур, оскільки підготовлений ними бібліотечно-інформаційний продукт через мережу бібліотечних веб-сайтів може бути доступним широкому колу користувачів.

Інструментом реалізації політики інформаційно-аналітичних структур, їхніми засобами політики, є інформація та знання, за допомогою яких ІАС здійснює вплив на інших учасників політичного процесу та на об'єкт політики – політичну реальність (політичну систему, політичні інститути, політичні відносини).

Впливовість такої інформації доводять рівень довіри до неї, а також коло її користувачів.

У зв'язку з цим показово, наприклад, що аналітичні матеріали Центру ім. О. Разумкова, як ідеться на сайті організації, визнаються й використовуються політичними силами різного спрямування, науковим і експертним середовищем, урядовими структурами, депутатами Верховної Ради, рекомендовані для вивчення студентами університетів України, мають високий індекс цитування в українських і зарубіжних ЗМІ, науковій літературі.

За даними Київського міжнародного інституту соціології станом на лютий 2006 р. соціологічним дослідженням Центру ім. О. Разумкова довіряло 53% українців (похибка – 10%) [18].

На підставі аналізу продукції вітчизняних ІАС можна стверджувати, що як суб'єкти політики інформаційно-аналітичні структури сприяють реалізації таких її функцій:

- підтримання цілісності суспільної системи, консолідація соціуму;
- управління й керівництво суспільними процесами, раціоналізація суперечностей, що виникають, забезпечення цивілізованого діалогу громадян і держави;
- розробка цілей усього суспільства й колективних суб'єктів, які його складають;
- забезпечення послідовності та інноваційності соціального розвитку.

У рамках державної інформаційної політики державні й недержавні ІАС беруть участь у вирішенні таких завдань, як забезпечення

доступу кожного до інформації; забезпечення рівних можливостей щодо одержання, використання, поширення інформації; створення умов для формування в Україні інформаційного суспільства; забезпечення відкритості та прозорості діяльності суб'єктів владних повноважень; постійне оновлення, збагачення та зберігання національних інформаційних ресурсів; забезпечення інформаційної безпеки України.

Слід уточнити, що інформаційно-аналітичні структури не завжди функціонують як суб'єкти політики – відчуваючи на собі вплив інших суб'єктів (наприклад, у тому, що стосується нормативно-правових рамок діяльності ІАС), інформаційно-аналітичні структури можуть одночасно бути й об'єктом політики.

Беручи участь у формуванні інформаційної бази для ухвалення управлінських рішень, інформаційно-аналітичні структури виступають опосередкованим каналом комунікації між суб'єктом ухвалення рішення й потрібними для ухвалення цього рішення знаннями, адаптуючи останні під потреби перших у своїх продуктах – звітах, аналітичних статтях, довідках тощо шляхом висловлення певних оцінок, теорій, прогнозів, сценаріїв тощо. При цьому висловлені оцінки й сценарії будуть тим більш реалістичні, чим тіснішим буде зв'язок між суб'єктом ухвалення рішення та інформаційно-аналітичною структурою, чим більше інтегрованою в процес ухвалення рішення буде інформаційно-аналітична структура, чим більшим обсягом вихідної інформації, відомої суб'єкту ухвалення рішення, володітимуть аналітики.

Разом з тим важливим фактором ефективності продукції, яка готуватиметься інформаційно-аналітичною структурою на замовлення суб'єкта ухвалення рішення, є відносна автономність цієї структури в роботі та фінансуванні від замовника, можливість диверсифікації як проблем для досліджень, так і замовників, що давало б змогу підтримувати функціонування інформаційно-аналітичного центру при дотриманні необхідного рівня професіоналізму.

Як зазначає, посилаючись на засновника й директора Гудзонівського інституту (1961 р.) і системного теоретика корпорації RAND Г. Кана, директор неурядової організації «Центр досліджень регіональної політики», координатор Громадянської мережі «Опора» в Сумській області у 2015 р. О. Хоруженко, «такі організації часто виступають в ролі хлопчика, який крикнув, що «король-то голий». Уряду потрібні такі структури, тому що він страждає «безсиллям сильних»: урядовцям занадто часто здається,

що все йде так, як їм хочеться. У результаті рішення приймаються або із запізненням, або на основі браку інформації. Чинovníки бояться виходити за рамки вже схвалених концепцій і зрештою відстають від життя» [24].

Можна говорити про те, що в системі управління інформаційно-аналітичні структури мають здійснювати моніторинг якості рішень, які ухвалюються, з метою контролю відповідності цих рішень рівню наявного теоретичного знання й реальним потребам і, у разі необхідності, коригування політики.

В умовах України, як зазначають фахівці, інформаційно-аналітичні центри, на відміну від державних дослідних установ, є мобільнішими, мають більший кредит громадянської довіри й можуть служити своєрідним «інтелектуальним мостом» між владою та суспільством, виступають генераторами нових ідей для влади, пропонуючи аналітичну продукцію, новаційні рішення. Наприклад, за участі представників аналітичних центрів готувалися (і готуються) найважливіші стратегічні документи (Концепція національної безпеки України, Стратегія забезпечення економічної безпеки України, Енергетична стратегія України на період до 2030 року, Концепція державної регіональної політики та ін.) [21].

За висновком директора політико-правових програм Центру ім. О. Раумкова Ю. Якименка, головними здобутками неурядових аналітичних центрів в Україні є те, що, працюючи в несприятливих політичних і економічних умовах, вони:

- навчилися самостійно шукати й знаходити шляхи виживання, не втрачаючи за цього своєї незалежності та об'єктивності;
- досліджували теми, актуальні для здійснення в Україні суспільних трансформацій у напрямі її наближення до європейських стандартів, поєднуючи оперативне реагування на поточні виклики з виробленням стратегічного бачення розвитку країни в різних сферах;
- набули визнання у влади й політичних сил як впливовий суб'єкт суспільно-політичного життя, а також довіри – у суспільства – як носій і виразник його інтересів;
- справляють постійний вплив на громадську думку, користуються значною увагою медіа, мають високий рівень присутності в інформаційному просторі;
- розширюють міжнародне співробітництво, роблять свій вагомий

внесок у позитивне сприйняття України світом і міжнародними організаціями;

– поступово інтегруються у світову експертну спільноту, забезпечуючи належну якість своєї продукції [25].

При цьому, за даними представленою 17 січня 2013 р. у Вашингтоні щорічного звіту Програми аналітичних центрів і громадянського суспільства Університету Пенсільванії, який визначив найавторитетніші дослідні установи з питань державної політики у світі 2012 р. (дослідження охопило понад 6 тис. «мозкових центрів» зі 182 країн у 38 категоріях), до 150 найкращих аналітичних центрів світу увійшов вітчизняний Центр ім. О. Разумкова, посівши 84 місце. Центр ім. О. Разумкова також увійшов до 100 найкращих аналітичних центрів за межами США (58 місце) [22].

У списку лідерів серед аналітичних центрів Центральної і Східної Європи – українські Центр ім. О. Разумкова (восьме місце із 60), КНЕУ ім. В. Гетьмана (35 місце) і Міжнародний центр перспективних досліджень (43 місце).

Українські дослідні осередки увійшли також до найкращих у галузях міжнародної економічної політики (Центр ім. О. Разумкова), освітньої політики (Центр освітньої політики, Центр освітніх досліджень і Міжнародний центр перспективних досліджень), також вони є серед центрів, які провели найкращі кампанії впливу на державну політику (Український незалежний центр політичних досліджень).

Серед критеріїв, за якими складався рейтинг, були:

– професійний рівень і відданість справі керівництва аналітичного центру;

– професійний рівень і репутація співробітників аналітичного центру;

– якість здійснюваних аналітичним центром досліджень;

– якість і кількість публікацій;

– вплив досліджень і програм аналітичних центрів на осіб, що беруть участь у розробці політик;

– доступ до ключових інституцій та аудиторій;

– результати діяльності/продукти організації;

– використання електронних, друкованих ЗМІ та нових медіа;

– репутація в ЗМІ;

– рівень, різноманітність і стабільність фінансування;

– ефективне управління й розподіл фінансових і людських ресурсів;

- можливість організації ефективно виконувати умови грантових угод і контрактів;
- здатність організації виробляти нові знання, інноваційні пропозиції в галузі політики;
- вплив на суспільство тощо [8].

Тим не менше на сьогодні, як погоджується більшість вітчизняних експертів, у вітчизняній політиці інтелектуальний капітал аналітичних центрів досі залишається «нерозпізнаним артефактом».

Певною мірою така ситуація пов'язана з нетривалим досвідом взаємодії та відсутністю сталих традицій комунікації інформаційно-аналітичних структур із суб'єктами управлінської діяльності, що, у свою чергу, пояснюється відносно недавнім становленням України як держави на сучасному етапі. Як слушно зазначають з цього приводу В. Горовий і М. Нечай, «порівняно з відповідною практикою держав Заходу, з їхньою традиційно розвинутою системою соціальних комунікацій, тісно пов'язаних з механізмами державного, в новоутворених країнах цей аспект вирізняється цілим рядом ускладнень».

По-перше, структури, до функцій яких входить інформаційно-аналітичне забезпечення державних органів, мали надавати допомогу в організації державотворення фактично з нуля. Тобто вони, особливо в перші роки існування нової держави, стикаються з необмеженим колом питань, вирішення яких потребує відповідної інформаційної підтримки, пов'язаної з вивченням зарубіжного досвіду, аналізом специфіки власних суспільних, економічних, політичних, культурних процесів, з пошуком оптимальних шляхів оперативного розв'язання завдань державного будівництва.

По-друге, діяльність створюваних інформаційно-аналітичних структур (ІАС), орієнтованих на задоволення запитів державних органів, не могла спиратися на інформаційну інфраструктуру загальносуспільного призначення, внаслідок фактичної відсутності останньої в державі. Україна, на жаль, реально не могла використовувати ресурси колишньої союзної системи ДСНТІ, сформованої спільними зусиллями радянських республік, колишніх союзних банків даних, що могли мати прикладне значення для вироблення ефективної внутрішньої і зовнішньої політики нашої країни.

По-третє, помітно ускладнює діяльність ІАС у нових державах несприятлива економічна ситуація перехідного періоду. Слабке матеріально-

технічне забезпечення не дає можливості впроваджувати сучасні технології обробки та аналізу потоків інформації» [2].

Разом з тим більшість експертів вважають головною проблемою, що гальмує розвиток аналітичних центрів, незацікавленість влади в співробітництві з ними, її небажання враховувати їхні напрацювання у своїй діяльності. За словами О. Роговика, «держава часто сприймає запропоновану інтелектуальну продукцію третього сектору як виклик, як настирливе втручання у «свята святих» – процес здійснення державної політики» [21].

Наслідком такої ситуації, на думку експерта, є те, що в Україні сформувався викривлений ринок попиту на аналітику, що проявляється в загребуваності «промовляючих голів» – людей, що мають гучніше й авторитетніше прізвище, а не професійніші та глибші аналітичні ідеї, у конвертації авторитету й прізвищ окремих аналітичних центрів у товар, а продукт таких центрів – у проплачену політичну маніпуляцію.

За висновком О. Роговика, «окремі аналітичні центри України перетворились на закриті клуби застарілих кадрів, що втратили зв'язок з реальністю, яка змінилася. Вони перетворилися на інструмент заробляння грошей і забули про свою важливу місію у державі та суспільстві. У контексті революції аналітичний ринок змінився лише по формі, а не по змісту. В Україні існував і продовжує існувати режим внутрішньої та зовнішньої аналітичної окупації. І цей режим є прямою загрозою національній безпеці нашої держави. Це варто розуміти» [21].

На цих же ризиках наголошує Ю. Якименко, додаючи, що, концентруючись переважно на внутрішніх проблемах, українські інформаційно-аналітичні структури досить повільно інтегруються у світовий контекст, приділяючи менше уваги, ніж їхні колеги з розвинутих країн, світовим і регіональним проблемам, зокрема проблемі безпеки в усіх її вимірах [25].

Факторами негативного впливу на розвиток діяльності вітчизняних інформаційно-аналітичних структур залишаються також недосконала законодавча база й неготовність держави надавати адекватну фінансову підтримку таким центрам чи створювати умови для розвитку їхньої власної фінансової спроможності.

О. Роговик до ризиків діяльності неурядових аналітичних центрів відносить понад те «високий ступінь конфліктності політичних процесів в Україні протягом останніх років, наявність протистояння між владними інститутами та різними політичними силами. Спостерігаються, хоча поки

що не надто виразно, і спроби деяких владних інститутів, політичних партій, бізнес-структур посилити свій вплив на think tanks з метою їх подальшого використання для задоволення власних інтересів» [21].

За збереження означених тенденцій посилюється загроза «одержавлення», «партизації» чи «корпоратизації» інформаційно-аналітичних центрів, після чого виконання ними своєї суспільної ролі буде проблематичним.

Справедливість означених фахівцями тенденцій підтверджує багаторічний досвід діяльності Служби інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади НБУВ. Як засвідчує практика, замовників цікавить не стільки розробка стратегій і сценаріїв, теоретична перевірка обґрунтованості проектів рішень, скільки моніторинг ситуації та пошук інформаційного підтвердження правильності обраних тактик. Найбільшим попитом з боку замовників і користувачів сайту «Центр дослідження соціальних комунікацій. СІАЗ. НЮБ. ФПУ» НБУВ користуються ті проекти інформаційно-аналітичних підрозділів НБУВ, які містили зрізи оперативної інформації та виходили або в щоденному режимі, або двічі на тиждень – бюлетені оперативної інформації електронних видань для керівників та їхніх референтів «Резонанс» і «Регіони сьогодні». «Резонанс» (виходить двічі на тиждень) містить інформаційний зріз основних новин у сфері діяльності Верховної Ради України, Президента, Кабінету Міністрів України та окремих міністерств, діяльності вітчизняних політичних партій і розвитку економічної ситуації. «Регіони сьогодні» (видання виходить у режимі «сьогодні-на-сьогодні») містять останню інформацію, що стосується розвитку соціально-політичної, економічної, культурної ситуації в кожній з областей України, а також у містах Севастополь і Київ.

Що стосується громадськості як суб'єкта процесу управління, то аналіз кількості переглядів підготовлених співробітниками інформаційно-аналітичних підрозділів НБУВ і розміщених на сайті «Центр дослідження соціальних комунікацій. СІАЗ. НЮБ. ФПУ» НБУВ аналітичних матеріалів виявив, що наразі громадян цікавить, з одного боку, проблема виживання, а з іншого – спостерігається інтерес до активізації участі в управлінні. Так, протягом 2015 р. найзапитованішими з боку відвідувачів сайту виявилися такі аналітичні матеріали:

– Присяжна Л. «За якими правилами в Україні відбуватимуться місцеві вибори» – 14 тис. 676 переглядів;

- Ворошилов О. «Новые тарифы на газ для населения в оценках экспертов» – 4 тис. 324 переглядів;
- Дем'яненко Л. «Добровільне об'єднання територіальних громад – позитивні зміни у сфері децентралізації влади» – 3 тис. 563 переглядів;
- Потіха А. «Соціально-психологічна та медична реабілітація учасників АТО» – 3 тис. 423 переглядів.

Така ситуація актуалізує завдання із забезпечення доступу широкої громадськості до якісної аналітичної інформації з метою розширення її можливостей у напрямі реалізації декларованих державою прав та розкриття управлінського потенціалу.

Потужним потенціалом у розв'язанні проблеми формування інформаційної бази, необхідної для ухвалення управлінських рішень, володіють інформаційно-аналітичні структури бібліотечних установ, у першу чергу національних і парламентських бібліотек.

У Рекомендаціях для бібліотек урядових департаментів, розроблених Секцією бібліотек урядових департаментів Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій ІФЛІА (IFLA), стверджується: «Метою урядової бібліотеки є забезпечення тих, хто приймає політичні рішення, розробляє законодавство і визначає політику, різноманітною інформацією, необхідною для виконання їхніх завдань. Ці рішення мають ґрунтуватися на вагомих свідченнях. Інформація в урядових організаціях – це дійсно влада для тих, хто знає, де, як і коли можна використати ту чи іншу інформацію. Тому бібліотекар у такій організації має змогу не лише надати послугу, а й відігравати невід'ємну роль у прийнятті рішення» [20]. У зв'язку з цим доречним буде зробити наголос на тому, що передові дослідні центри, які є флагманами процесу інформаційного забезпечення органів державної влади, – Дослідницька служба Конгресу США, Бюро дослідницької та правової інформації Японії, Довідковий відділ з права й ухвалення рішень (Law and Decision Making Reference Department, LDMRD) Китаю, в Україні – Служба інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади НБУВ – створені та функціонують як підрозділи національних бібліотек.

З іншого боку, достатньо показово, що саме ті країни, у структурі національних бібліотек яких успішно функціонують дослідні підрозділи, що здійснюють інформаційний супровід процесу прийняття управлінських рішень – США, Японія, Китай, – відрізняються найвищим рівнем економічного розвитку й політичною стабільністю (більш детально про досвід інформаційно-аналітичних підрозділів зарубіжних бібліотек у забезпе-

ченні інформаційного супроводу управлінської діяльності див. Гранчак Т. «Науково-дослідна діяльність інформаційно-аналітичних підрозділів бібліотек у розвитку національного інформаційного суверенітету» [3].

Інформаційно-аналітичні підрозділи вітчизняних бібліотечних установ через вузькі рамки нормативно-правової бази функціонування не мають змоги здійснювати комплексні міждисциплінарні дослідження – їхнє наукове дослідницьке поле обмежується виключно інформаційно-комунікаційною тематикою. Інша проблематика – економічна, політична, культурна, соціальна – розглядається виключно на рівні окремих аналітичних звітів і оглядів, які, незважаючи на їхню якість, не відповідають вимогам, що висуваються до повноцінних наукових досліджень.

Разом з тим результати проведеного інформаційно-аналітичними підрозділами національних бібліотек аналізу проблемних ситуацій, враховуючи їхню повноту, достовірність, актуальність, мають стати для владних структур і окремих громадян джерелом об'єктивної інформації, ефективне використання якої створить необхідну інформаційну основу для ухвалення адекватних складній ситуації рішень.

При цьому ефективному використанню інтелектуального капіталу інформаційно-аналітичних структур сприятиме налагодження корпоративної взаємодії між ними – координації зусиль, обміну досвідом та інформацією, спільної реалізації проектів в умовах рівних можливостей, забезпечених державою.

На початок 2016 р. СІАЗ НБУВ уже мала досвід партнерського співробітництва на основі укладання угод і виконання спільних проектів з відділом наукової реферативної та аналітичної інформації у сфері освіти Державної науково-педагогічної бібліотеки України ім. В. О. Сухомлинського, Асоціацією випускників, викладачів і друзів ХНУ. У процесі ж розробки регіонального напрямку державотворчої інформаційної політики СІАЗ було укладено угоди про взаємодію з аналітичними центрами ГО «Донецький інститут інформації» та ГО «Товариство дослідників України». Така корпоративна взаємодія стане організаційно-технологічною основою для синергії інтелектуальних капіталів різних інформаційно-аналітичних служб і формування в підсумку потужної інтелектуальної платформи процесу ухвалення управлінських рішень, здійснення внутрішньої та зовнішньої політики і вирішення питань національної безпеки, ефективної комунікації між державою та громадянським суспільством.

Література

1. *Бєбик В. М.* Політологія для політика і громадянина : монографія [Електронний ресурс] / В. М. Бєбик. – Київ, 2003. – 424 с. – Режим доступу: <http://politics.ellib.org.ua/pages-3577.html>. – Дата доступу: 29.04.2016. – Назва з екрана.

2. *Горовий В.* СІАЗ: обслуговування владних структур [Електронний ресурс] / В. Горовий, М. Нечай // Національний інститут стратегічних досліджень. Матеріали науково-теоретичної конференції «Інформаційно-аналітичне забезпечення прийняття соціально-політичних рішень», м. Острог, 22–23 квіт. 2000 р. – Режим доступу: <http://old.niss.gov.ua/Table/Ostrog/003.htm>. – Назва з екрана. – Дата доступу: 15.10.2015.

3. *Гранчак Т.* Науково-дослідна діяльність інформаційно-аналітичних підрозділів бібліотек у розвитку національного інформаційного суверенітету [Електронний ресурс] / Т. Гранчак // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України. – Київ, 2015. – Вип. 41. – С. 39–53. – Режим доступу: <http://nbuviar.gov.ua/images/naukprazi/41.pdf>. – Дата доступу: 15.10.2015. – Назва з екрана.

4. *Дзюбка І. С.* Політологія : підручник [Електронний ресурс] / І. С. Дзюбка, К. М. Левківський, В. П. Андрущенко. – Київ : Вищ. шк., 1998. – 304 с. – Режим доступу: <http://politics.ellib.org.ua/pages-230.html>. – Дата доступу: 29.04.2016. – Назва з екрана.

5. Інститут трансформації суспільства [Електронний ресурс] : веб-сайт. – Режим доступу: <http://ist.osp-ua.info/index.php?m=about>. – Дата доступу: 29.04.2016. – Назва з екрана.

6. Київський міжнародний інститут соціології [Електронний ресурс] : веб-сайт. – Режим доступу: <http://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=about>. – Дата доступу: 29.04.2016. – Назва з екрана.

7. Концепція інформаційної безпеки України [Електронний ресурс] : проект. – Режим доступу: http://mip.gov.ua/done_img/d/30-project_08_06_15.pdf. – Дата доступу: 12.09.2015. – Назва з екрана.

8. *Наконечна Д.* 11% «мозкових центрів» України потрапило до списку найкращих аналітичних центрів світу за 2013 рік [Електронний ресурс] / Д. Наконечна // Гурт : ресурсний центр. – Режим доступу: <http://gurt.org.ua/news/resent/21172>. – Дата доступу: 15.10.2015. – Назва з екрана.

9. *Новакова О. В.* Аналіз державної політики : навч. посіб. [Електронний

ресурс] : навч. посіб. / О. В. Новакова, Н. П. Пашина. – Луганськ : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2013. – 216 с. – Режим доступу: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/6146/3/handbook.pdf>. – Дата доступу: 15.10.2015. – Назва з екрана.

10. Політологія: мультимедійн. підруч. [Електронний ресурс] / О. В. Павлишин [та ін.] // Національна академія внутрішніх справ. – Режим доступу: http://www.nai.au.kiev.ua/books/mnp_politologia/Files/slovnikh.htm. – Дата доступу: 29.04.2016. – Назва з екрана.

11. Положення про Службу інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського // Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. – 1996. – 4 с.

12. Про Інститут [Електронний ресурс] // Інститут економічних досліджень та політичних консультацій : веб-сайт. – Режим доступу: http://www.ier.com.ua/ua/institute/about_institute. – Дата доступу: 29.04.2016. – Назва з екрана.

13. Про Інститут [Електронний ресурс] // Національний інститут стратегічних досліджень : веб-сайт. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/presentation.html>. – Дата доступу: 29.04.2016. – Назва з екрана.

14. Про МІД [Електронний ресурс] // Міжнародний інститут демократії : веб-сайт. – Режим доступу: http://www.idi.kiev.ua/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=54&Itemid=119&lang=uk. – Дата доступу: 29.04.2016. – Назва з екрана.

15. Про музеї та музейну справу : Закон України [Електронний ресурс] // Верховна Рада України : офіц. веб-портал. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/249/95-%D0%B2%D1%80>. – Дата доступу: 29.04.2016. – Назва з екрана.

16. Про нас [Електронний ресурс] // Інститут світової політики : веб-сайт. – Режим доступу: <http://iwr.org.ua/ukr/about/mission>. – Дата доступу: 29.04.2016. – Назва з екрана.

17. Про центр [Електронний ресурс] // Міжнародний центр перспективних досліджень : веб-сайт. – Режим доступу: <http://www.icps.com.ua/pro-tsentr>. – Дата доступу: 29.04.2016. – Назва з екрана.

18. Про Центр [Електронний ресурс] // Центр ім. О. Разумкова : веб-сайт. – Режим доступу: http://www.uceps.org/ukr/pro_centр.php. – Дата доступу: 29.04.2016. – Назва з екрана.

19. Про ЦППР [Електронний ресурс] // Центр політико-правових ре-

форм : веб-сайт. – Режим доступу: <http://pravo.org.ua/ua/about/organization>. – Дата доступу: 29.04.2016. – Назва з екрана.

20. Рекомендации для библиотек правительственных департаментов [Электронный ресурс] / под ред. Н. Болт и С. Бёрдж. – Гаага : штаб-квартира ИФЛА, 2008. – 65 с. – Режим доступа: <http://archive.ifla.org/VII/s4/pubs/Profrep114.pdf>. – Дата доступа: 15.10.2015. – Загл. с экрана.

21. *Роговик О.* Аналітична революція чи аналітична еволюція? Контекст прогресивного розвитку України [Електронний ресурс] / О. Роговик // Free Voice Information Analysis Center. – 2015. – 10.10. – Режим доступу: <http://ias.org.ua/analitichna-revoljutsiya-chi-analitichna-evolyutsiya-kontekst-progresivnogo-rozvitku-ukrayini>. – Дата доступу: 15.10.2015. – Назва з екрана.

22. Українські аналітичні центри увійшли до числа найкращих у світі [Електронний ресурс] // Центр ім. О. Разумкова. – 2013. – 18.01. – Режим доступу: http://www.razumkov.org.ua/ukr/news.php?news_id=407. – Дата доступу: 1.10.2015. – Назва з екрана.

23. Філософський енциклопедичний словник : енциклопедія / НАН України, Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди ; голов. ред. В. І. Шинкарук. – Київ : Абрис, 2002. – 742 с.

24. *Хоруженко О.* Роль Think Tanks у формуванні політичного порядку денного [Електронний ресурс] / Олександр Хоруженко // SumyNews. – 2014. – 16.06. – Режим доступу: <http://elections-2015.sumynews.com/crps/texts/7059>. – Дата доступу: 1.10.2015. – Назва з екрана.

25. *Якименко Ю.* Неурядові аналітичні центри в Україні: можливості, виклики, перспективи [Електронний ресурс] / Ю. Якименко // Громадянське суспільство. – 2007. – № 2. – Режим доступу: http://www.ucipr.kiev.ua/publications/neuriadovi-analitichni-tcentri-v-ukraini-mozhливosti-vikliki-perspektivi1/view_print. – Дата доступу: 1.10.2015. – Назва з екрана.

26. History and Mission [Electronic resource] // Congressional Research Service Careers. The Library of Congress: website. – Mode of access: <https://www.loc.gov/crsinfo/about/history.html>. – Date of access: 29.04.2016. – Title from the screen.

27. Work of the Research and Legislative Reference Bureau [Electronic resource] // National Diet Library : website. – Mode of access: <http://www.ndl.go.jp/en/diet/service/works.html>. – Date of access: 29.04.2016. – Title from the screen.

References

1. Bebyk, V. M. (2003). *Politolohiia dlia polityka i hromadianyna* [Politics for Politic and Citizen]. Kyiv. Retrieved from <http://politics.ellib.org.ua/pages-3577.html> [in Ukrainian].
2. Horovyi, V., Nechai, M. SIAZ: obsluhovuvannya vladnykh struktur [SIAZ: Maintenance of Authorities]. *Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen. Materialy naukovo-teoretychnoi konferentsii «Informatsiino-analitychne zabezpechennia pryiniattia sotsialno-politychnykh rishen» (2000, 22–23 Apr.)*. – National Institute for Strategic Studies. *Materials of scientific-theoretical conference «Information and analytical support for the adoption of social and political decisions» (2000, 22–23 Apr.)*, Ostroh. Retrieved from <http://old.niss.gov.ua/Table/Ostrog/003.htm> [in Ukrainian].
3. Hranchak, T. (2015). *Naukovo-doslidna diialnist informatsiino-analitychnykh pidrozdiliv bibliotek u rozvytku natsionalnoho informatsiinoho suverenitetu* [Research Lines of Activity of Information and Analytical Departments of National Libraries' in the Development of National Information Sovereignty]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, issue 41. Kyiv. Retrieved from <http://nbuviap.gov.ua/images/naukprazi/41.pdf> [in Ukrainian].
4. Dziubko, I. S. (1998). *Politolohiia* [Politics]. Kyiv: Vyshcha shkola. Retrieved from <http://politics.ellib.org.ua/pages-230.html> [in Ukrainian].
5. *Instytut transformatsii suspilstva* [Institute of Society Transformation]. Retrieved from <http://ist.osp-ua.info/index.php?m=about> [in Ukrainian].
6. *Kyivskiy mizhnarodnyi instytut sotsiologii* [Kyiv International Institute of Sociology]. Retrieved from <http://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=about> [in Ukrainian].
7. *Kontseptsiiia informatsiinoi bezpeky Ukrainy* [The concept of information security of Ukraine]. Retrieved from http://mip.gov.ua/done_img/d/30-project_08_06_15.pdf [in Ukrainian].
8. Nakonechna, D. (2013). 11% «mozkovykh tsestriv» Ukrainy potraplylo do spysku naikrashchykh analitychnykh tsestriv svitu za 2013 rik [11% «think tanks» of Ukraine have got to the best tanks in the world for 2013]. *Resursnyi tsentr Hurt – Resource Center «Gurt»*. Retrieved from <http://gurt.org.ua/news/recent/21172> [in Ukrainian].
9. Novakova, O. V., Pashyna, N. P. (2013). *Analiz derzhavnoi polityky* [Public Policy Analysis]. Lugansk: Vydavnytstvo SNU im. V. Dalia. Retrieved

from <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/6146/3/handbook.pdf> [in Ukrainian].

10. Pavlyshyn, O. V. et. al. (1996). Politolohiia [Politology]. *Natsionalna akademiia vnutrishnikh sprav – National Academy of Internal Affairs*. Retrieved from http://www.naiiu.kiev.ua/books/mnp_politologia/Files/slovník.htm [in Ukrainian].

11. Polozhennia pro Sluzhbu informatsiino-analitychnoho zabezpechennia orhaniv derzhavnoi vlyady Natsionalnoi biblioteky Ukrainy im. V. I. Vernadskoho [Regulation on the Service of information and analytical support of public authorities of Vernadsky National Library of Ukraine]. (1996). V. I. Vernadsky National Library of Ukraine [in Ukrainian].

12. Pro Instytut [About Institute]. *Instytut ekonomichnykh doslidzhen ta politychnykh konsultatsii – Institute for Economic Research and Policy Consulting*. Retrieved from http://www.ier.com.ua/ua/institute/about_institute [in Ukrainian].

13. Pro Instytut [About Institute]. *Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen – National Institute for Strategic Studies*. Retrieved from <http://www.niss.gov.ua/presentation.html> [in Ukrainian].

14. Pro MID [About IDI]. Mizhnarodnyi instytut demokratii – International Institute for Democracy. Retrieved from http://www.idi.kiev.ua/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=54&Itemid=119&lang=uk [in Ukrainian].

15. Pro muzei ta muzeinu spravu [On Museums and Museum Affairs: Law of Ukraine]. *Zakon Ukrainy. Verkhovna Rada Ukrainy*. Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/249/95-%D0%B2%D1%80> [in Ukrainian].

16. Pro nas [About us]. *Instytut svitovoi polityky – Institute of Worldwide Policy*. Retrieved from <http://iwp.org.ua/ukr/about/mission> [in Ukrainian].

17. Pro tsentr [About Centre]. *Mizhnarodnyi tsentr perspektyvnykh doslidzhen – International Center of Long-Range Researches*. Retrieved from <http://www.icps.com.ua/pro-tsentr> [in Ukrainian].

18. Pro Tsentr [About Centre]. *Tsentr im. O. Razumkova – O. Razumkov Center*. Retrieved from http://www.uceps.org/ukr/pro_centр.php [in Ukrainian].

19. Pro TsPPR [About]. *Tsentr polityko-pravovykh reform – Center for Political and Legal Reform*. Retrieved from <http://pravo.org.ua/ua/about/organization> [in Ukrainian].

20. Bolt, N., Bjordzh, S. (Ed.). (2008). Rekomendatsii dlja bibliotek pravitel'stvennykh departamentov – Government Libraries Section and the Government

Information and Official Publications Section. Gaaga: shtab-kvartira IFLA. Retrieved from <http://archive.ifla.org/VII/s4/pubs/Profrep114.pdf> [in Russian].

21. Rohovyk, O. (2015). Analytychna revoliutsiia chy analytychna evoliutsiia? Kontekst prohresyvnoho rozvytku Ukrainy [Analytical revolution or analytical evolution? The context of the progressive development of Ukraine]. *Free Voice Information Analysis Center*. Retrieved from <http://iac.org.ua/analytychna-revoluytsiya-chi-analytychna-evolyutsiya-kontekst-progresivnogo-rozvitku-ukrayini> [in Ukrainian].

22. Ukrainski analytychni tsentry uviishly do chysla naikrashchykh u sviti [Ukrainian analytical centers were among the best in the world]. (2013). *Tsentr Razumkova – O. Razumkov Center*. Retrieved from http://www.razumkov.org.ua/ukr/news.php?news_id=407 [in Ukrainian].

23. Shynkaruk, V. I. (Ed.). (2002). *Filosofskyi entsyklopedychnyi slovnyk: entsyklopediia* [Encyclopedic Dictionary of Philosophy: Encyclopedia]. NAN Ukrainy, Instytut filosofii im. H. S. Skovorody. Kyiv: Abrys [in Ukrainian].

24. Khoruzhenko, O. (2014). Rol Think Tanks u formuvanni politychnoho poriadku dennoho [Role of Think Tanks in shaping the political agenda]. *SumyNews*. Retrieved from <http://elections-2015.sumynews.com/crps/texts/7059> [in Ukrainian].

25. Yakymenko, Iu. (2007). Neuriadovi analytychni tsentry v Ukraini: mozhlyvosti, vyklyky, perspektyvy [Non-governmental think tanks in Ukraine: Opportunities, Challenges, Prospects]. *Hromadianske suspilstvo – Civil Society*. Retrieved from http://www.ucipr.kiev.ua/publications/neuriadovi-analytychni-tcentri-v-ukraini-mozhlyvosti-vikliki-perspektivi1/view_print [in Ukrainian].

26. History and Mission. Congressional Research Service Careers. The Library of Congress. Retrieved from <https://www.loc.gov/crsinfo/about/history.html> [in English].

27. Work of the Research and Legislative Reference Bureau. National Diet Library. Retrieved from <http://www.ndl.go.jp/en/diet/service/works.html> [in English].

Стаття надійшла до редакції 02.05.2016.

Tetiana Hbranchak,

Dr. Sci., Senior Research Associate, Head of Department,

V. I. Vernadsky National Library of Ukraine

Information-Analytical Structure as Subjects of National Information Policy

The paper substantiates the functioning of the information and analytical structures as a subjects of national information policy, casts a light upon specific features of their activities and interactions with government and civil society in modern Ukraine, stresses the need for corporate interaction between information and analytical structures as an organizational and technological framework for synergy of intellectual capital of various information and analytical services, and eventually forming a powerful intellectual platform of decision-making, implementation of internal and foreign policy, solving issues of national security, effective communication between the state and civil society.

Keywords: decision making, information policy, information and analytical structures, libraries, information

Татьяна Гранчак,

д-р наук по соц. коммуникациям, ст. науч. сотр., завотделом,

Национальная библиотека Украины имени В. И. Вернадского

Информационно-аналитические структуры как субъекты национальной информационной политики

В статье обосновывается функционирование информационно-аналитических структур как субъектов национальной информационной политики, освещаются особенности развития их деятельности и взаимодействия с властью и гражданским обществом в условиях современной Украины, отмечается необходимость налаживания между информационно-аналитическими структурами корпоративного взаимодействия как организационно-технологической основы для синергии интеллектуальных капиталов различных информационно-аналитических служб и формирования в итоге мощной интеллектуальной платформы процесса принятия управленческих решений, осуществления внутренней и внешней политики и решения вопросов национальной безопасности, эффективной коммуникации между государством и гражданским обществом.

Ключевые слова: принятие решений, информационная политика, информационно-аналитические структуры, библиотечные учреждения, информационное обеспечение.